

75 PstK/40

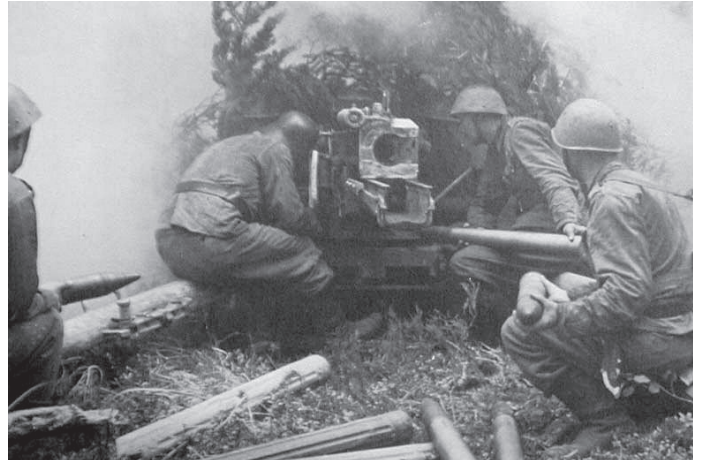
Teksti: Sihvola SI

Saksalaiset aloittivat tykin kehittelyn vuonna 1939, jo ennen kuin 50 mm PaK38 oli tuotannossa. Jotkut arvasivat että panssariase kehittyi edelleen, joten tykkikehityksen oli tultava mukana. Tykin kehitykseen vaikutti mm. se, että panssarivaunuissa oli jo käytössä lyhyt L21 -kaliiperin 75 mm KwK (Kampfwagenkanone) kanuuna. Panssari M IV oli saamassa pidemmällä putkella olevan kanuunan, joten oli luontevaa hyödyntää tykin suunnittelua myös PaK40 -tykkiin.

Tykki oli edelleen kehitetty pienemmästä PaK38 -tykistä ja sukulaissuhde on ilmeistä. PaK40 poikkeaa aiemmasta isomman suujarrun suoraviivaisemman asekilven osalta. Tykki oli varsin tehokas ja sen läpäisy riittikin kaikkiin 2. ms:n Liittoutuneiden käyttämiin vaunuihin. Etenkin Venäjän aroilla kantama ja teho olivat riittäviä. Tykkiä valmistettiin vuodenvaihteesta 1941/1942 sodan loppuun asti 23 300 kappaletta..

Käyttö Suomessa

Suomalaiset kiinnostuivat raskaammasta pst-tykistä 1943 keväällä ja tiedustelivat saksalaisilta mahdollisuutta hankkia itselleen tykkejä. Saksalaiset suostuivat myymään Suomeen aluksi 50 tykkiä ja ne saapuivat maahan touko- ja kesäkuussa samana vuonna. Toinen erä käsitti 40 tykkiä ja se saapui maahan tammikuussa 1944. Sitä seurasi vielä kaksi 20 tykin erää maaliskuussa. Tykit jaettiin eri yhtymille. Kesän tykkimenetyksien tilalle saatiin vielä täydennystä ennen aselepoa, niin että yhteensä maahan toimitettiin yhteensä 210 tykkiä 75 PstK/40. Myös 75 mm muunnostykkiä ns. Mulattia tuli joukkojemme käyttöön, mutta palaamme siihen myöhemmin. Tykkien hinnaksi sovittiin 35 000 RM/kpl, Suomen silloisena rahana 691 000 mk.

PaK40 tulitoiminnassa.

Suomalainen kypärien sekalaisuus on silmiinpistävä, kuten tuliaseissa oikealla ammusmiehellä italialainen, sitten laataajalla tsekkiläinen ja ampujalla saksalaismallinen kypärä.

Kesän 1944 torjuntataisteluissa menetettiin 60 tykkiä, koska vetokalusto oli heikkoa. Joukoilla oli käytettävissä lähinnä heikkoja sotasaalis-Komsosetsejä ja 1½ tonnin GAZ -kuorma-autoja. Nopeat irtautumiset eivät aina onnistuneet. Toisena syynä on mainittu tykkien ryhmittely liian eteen suurhyökkäyksen alussa, jolloin tykit oli monesti jätettävä vihollisen katkaistua perääntymistiet.

Teknistä tietoa Panzerabwehrkanone 40:sta

Kaliiberi: 75 mm

Putken pituus: 3 m

Tulinopeus: 12-14 laukausta/min.

Kantama: max. 10 500 m

Korkeussuuntausala: -8° - + 27°

Sivusuuntaus: 60° - 65°

Korkeus/leveys/pituus: 1 260 mm / 1 980 mm / 5 840 mm

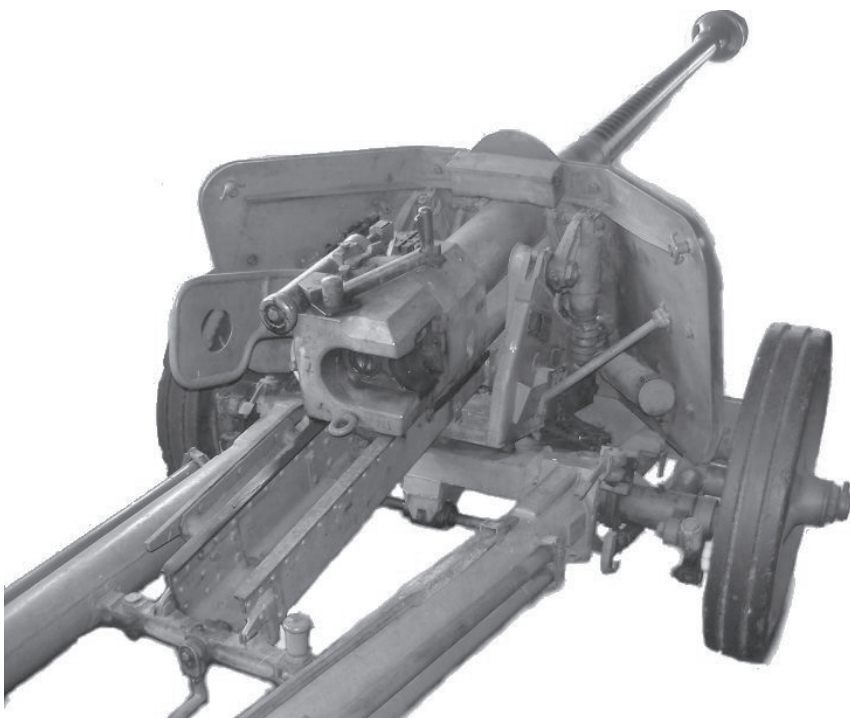
Tuliasemapaino: 1 425 kg

Tähtäin: ZF 3 x 8

Ammukset

Hylsyn pituus on 714 mm. Tykkiin oli saatavilla panssari-, sirpale- ja ontelokranaattia. Lisäksi oli panssariammus, joka oli ts. lankarulla eli alikaliiperiammus. Alikaliiperiammuksen sisällä oli ikään kuin 35 mm halkaisijalla oleva volframnuoli. Ammuksen toimintaperiaate on kerrottu aikaisemmassa artikkelissamme. Alikaliiperiammuksen käyttöä oli rajoitettu, koska volframista oli Saksan teollisuudella kova puute, joten sitä sai käyttää vain, kun muut ammuksiset eivät pystyneet panssareihin.

Ammuttaessa tykillä oli tähtäimessä omat eriväriset ennakkoviivat jokaiselle ammustyypille, johtuen erisuuruista lähtönopeuksista. Tähtäin-

Tykki takaa. Huomaa, että haarat on kiinnitetty kuljetusasentoonsa.

Ammuskannut

messä väri oli sama kuin kranaatin väri, esim. panssarikranaa-
tille oli musta viiva.

Käytännön maksimiampumaetäisyys oli noin 1 800 m, jolta
etäisyydeltä liikkumattomaan vaunuun osui noin 20 prosentin
varmuudella. Tehokkaana rajana pidettiin 1 200 m etäisyyt-
tä, jolloin osumatodennäköisyys oli 50 prosenttia paikallaan
olevaan vaunuun. Sivuttain liikkuvaan vaunuun maksimina
pidettiin 700 m etäisyyttä.

Suomeen tuli tykkien mukana aluksi 223 500 kpl ampuma-
tarvikkeita. Huomioitavaa kuinka tykkien oli joskus poistut-
tava kesällä 1944 viholliskosketuksista, vaikka maaleja olisi
ollutkin, kun ammuksia ei ollut tykillä kuutta enempää. Näin
Summassa veteraanien kertoman mukaan.

Lähteitä

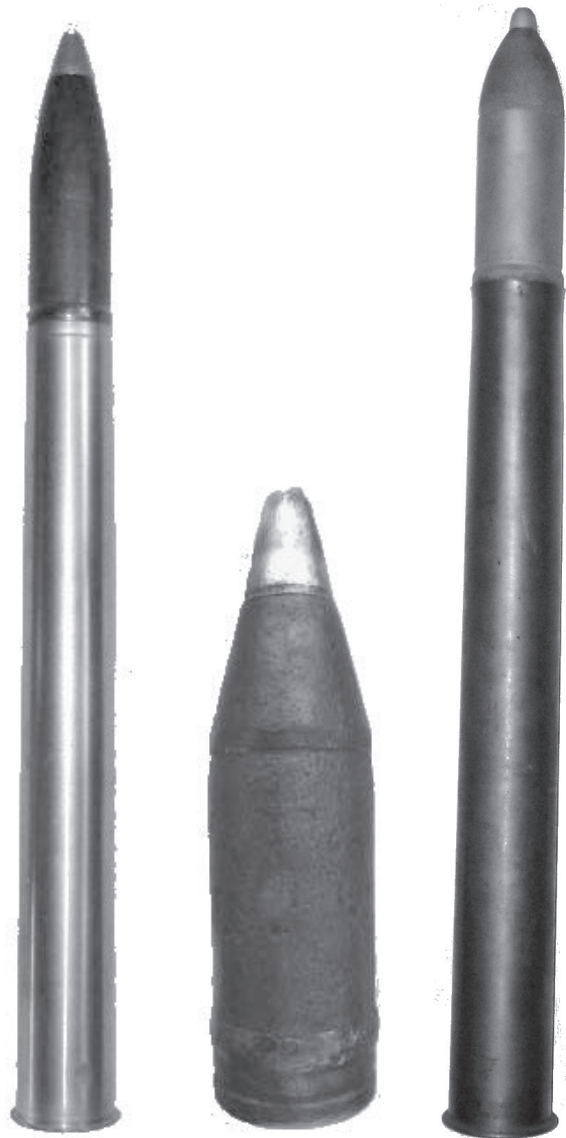
JP Laine, kertomuksia
Erkki Käkelä: Marskin panssarintuhoojat

Suujarru

**Renkaan valmistaja on Continental. Huomaa vetolenkit
navoissa.**

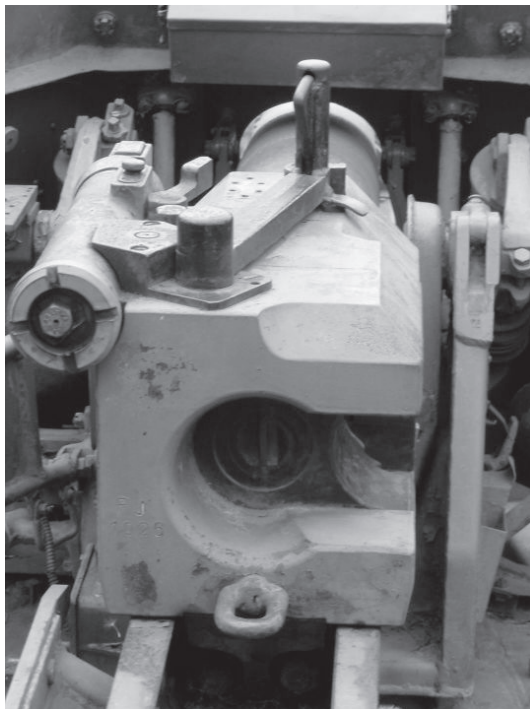
Sirpalelaukaus, sirpalekranaatti ja panssarilaukaus

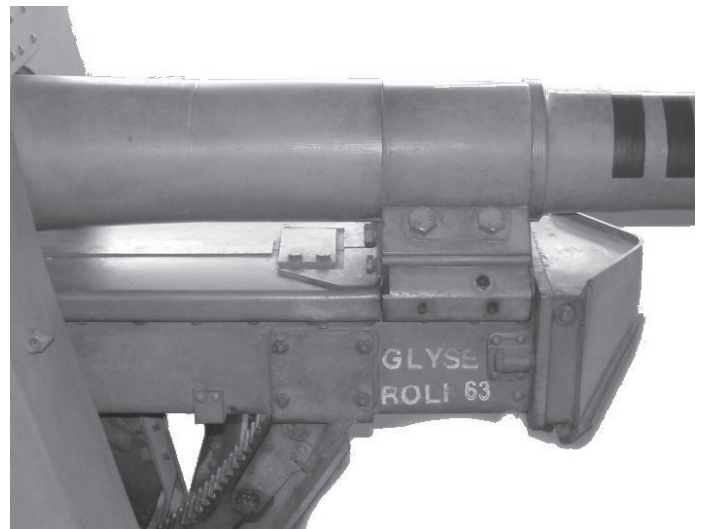
PaK40 siirtyy niesvoimin

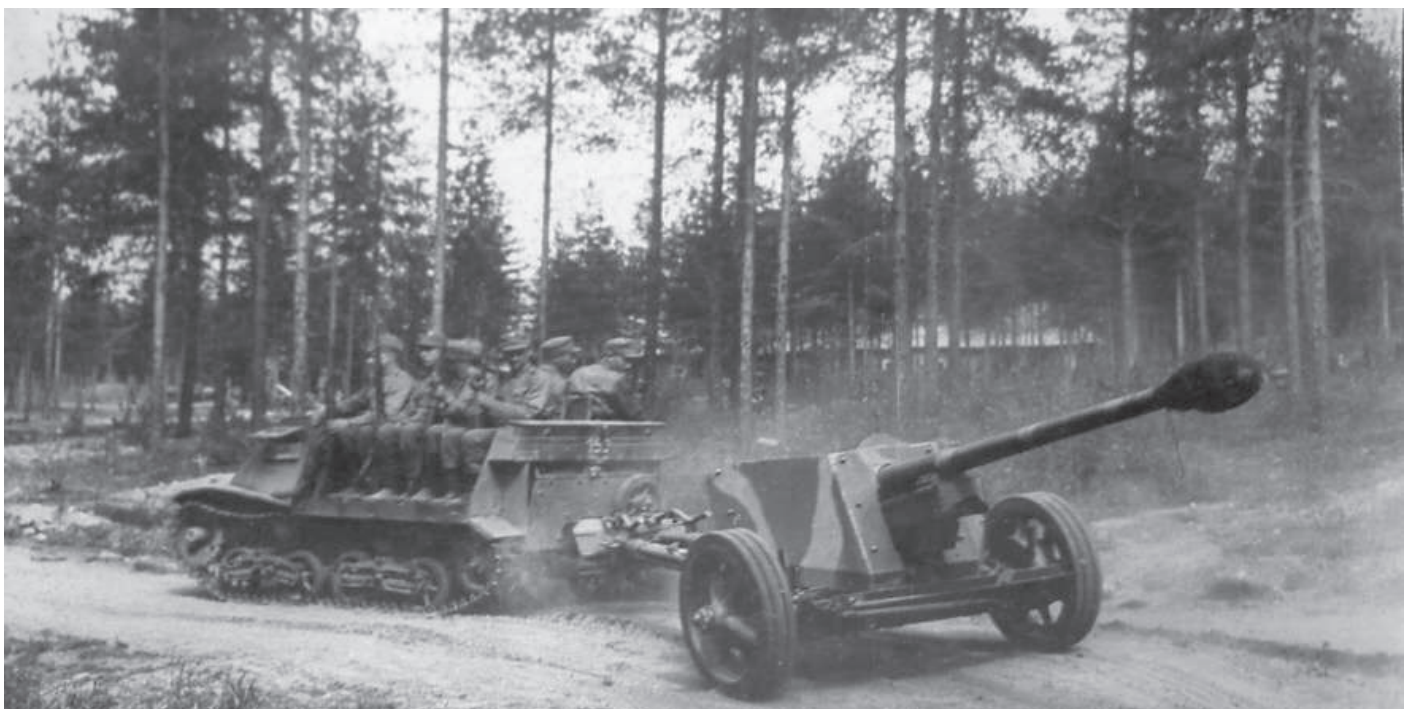
PaK40 SS:n käytössä

Lukko

**Tykin hidastin. Huomaa suomalaisten lisäämä teksti ja täyt-
töaukon ympärys on maalattu punaisella**

PaK40, Komsu ja miehet kyydissä.